

KUNTAINFO

Helsinki 12.4.2018

7/2018

Ensihoitopalvelun suunnittelu sote-uudistuksessa

Sote-uudistuksen valmistelun yhteydessä näyttää esiintyvän erilaisia näkemyksiä perusteista, joilla ensihoitopalvelut tullaan järjestämään ja tuottamaan. Sosiaali- ja terveysministeriö muistuttaa keskeisistä periaatteista ensihoitopalvelun valmistelussa osana sote-uudistusta. Jatkossakin ensihoitopalvelun toteutus voi perustua järjestämistä vastaavan määrittämällä tavalla monituottajuuteen.

Ensihoitopalvelun tehtävänä on äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan hoidon tarpeen arviointi ja kiireellisen hoidon antaminen ensisijaisesti terveydenhuollon hoitolaitoksen ulkopuolella sekä tarvittaessa potilaan kuljettaminen terveydenhuollon hoitoyksikköön. Ensihoitopalvelu on eriytetty jo nykyinsäädännön mukaan potilassiirroista, poikkeuksena äkillisesti sairastuneen tai vammautuneen potilaan jatkohoitoon liittyvät siirrot, silloin kun potilas tarvitsee siirron aikana vaahtavaa ja jatkuvaa hoitoa tai seurantaa. Lisäksi ensihoitopalveluun kuuluu toimialan valmius- ja varautumistehtäviä. Ensihoitopalvelu on osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

Ensihoidon järjestäminen ja tuottaminen sote- ja maakuntarakenteessa

Maan hallitus julkaisi linjauksensa 22.12.2016 ensihoitopalvelun järjestämisestä ja tuottamisesta sote-organisaatorakenteessa. Sote-lainsäädäntö ensihoitopalvelun osalta valmistellaan näiden linjausten pohjalta. ([hallituksen linjauksen muistio](#)).

Ensihoitopalvelun järjestävät kaikki 18 maakuntaa. Ensihoitopalvelu on suunniteltava ja toteutettava yhteistyössä kiireellistä hoitoa antavien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että nämä yhdessä muodostavat alueellisesti toiminnallisen kokonaisuuden. Myös pelastustoimi järjestetään samoissa 18 maakunnassa. Nykyisten viiden yliopistollisen sairaalan rakenteeseen muodostetaan viisi ensihoitokeskusta, joilla on nykyistä laajempia tehtäviä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan päivystystoiminnan ja varautumis- ja valmiustehtävien ohjauksessa.

Ensihoitopalvelun valmisteluprosessia on kuvattu sote-uudistuksen tiekartassa (<http://alueuudistus.fi/tiekartta/sote-palvelut/ensihoitopalvelu-tulevaisuudessa>). Ensihoitopalvelun maakunnallinen tuottamismalli valmistellaan sairaanhoitopiirien johtamana. Ensihoitopalvelu on osa solidaarisuuden periaatteelle rakentuvaa julkista terveydenhuoltoa ja lähtökohtaisesti eitaloudellista toimintaa, jolla perusteella ao. palvelutehtävä toteutetaan pääosin maakunnan omana tuotantona, jota voidaan jatkossakin täydentää hankkimalla erillisiä osakokonaisuuksia muilta palvelutuottajilta, esim. yksityissektorilta. Maakunta ratkaisee tuotantomallin.

Ensihoitopalvelun valmistelu kytketään osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon päivystysrakennetta ja toimialan varautumis- ja valmiussuunnittelua. Siksi valmistelutyöryhmässä tulee käyttää myös sote-päivystystoiminnan ja erityisvastuualueen ensihoitokeskuksen asiantuntemusta. Yhteistyöalueilla

toimintaa yhteen sovittavat työryhmät kutsuu koolle erityisvastuualueen ensihoitokeskus. Valmistelu toteutetaan yhteistyöalueiden välillä yhdenmukaisesti sosiaali- ja terveysministeriön ohjauksessa.

Ensihoidon palvelutasopäätökset

Sairaanhoitopiireillä on lakisääteinen velvollisuus valmistella ensihoidon palvelutasopäätökset. Niitä koskeva asetus ensihoitopalveluista uusittiin elokuussa 2017. Palvelutasopäätösten kriteereitä ja karttarakennetta muutettiin palvelemaan valmistelu- ja seurantatyötä yhdenmukaisemmin ja paremmin. Valtakunnalliset tiedot palvelutasopäätöksiä varten saadaan hätäkeskustietojärjestelmästä, joka ollaan uudistamassa tänä vuonna. Näiden tietojärjestelmien ylimenokaudella sairaanhoitopiireille tarjotaan mahdollisuutta saada yhdenmukainen palvelutasopäätöstieto sosiaali- ja terveysministeriön ensihoitojaoksen valmisteleman mallin mukaisesti, yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa.

Päivystysapu 116 117

Ensihoitopalveluun tulee läheisesti liittymään kansallinen sosiaali- ja terveydenhuollon päivystyksen ohjaus- ja neuvontapalvelu. Nykyisin asukkaille on kymmenittäin erilaisia palvelunumeroita, riippuen alueesta ja ajankohdasta. Neuvonta- ja ohjaustyyppisiä yhteydenottoja ohjautuu muun muassa hätänumeroon 112.

Tavoite on, että vuoden 2019 loppuun mennessä Suomessa on asukkaille käytössä yksi päivystyksellinen puhelinnumero 116 117. Siihen asukkaat voivat soittaa päivystyksellisissä sosiaali- ja terveysongelmissa, joissa ei ole kyse hätätilanteesta. Palvelua kutsutaan nimellä Päivystysapu 116 117. Valtakunnallisen numeron takana oleva palvelu tuotetaan alueellisesti sairaanhoitopiirien ja tulevien maakuntien toimesta. Palvelu täydentää Hätäkeskuslaitoksen ja ensihoitopalvelun toimintaa. Tähän palveluun liittyvät läheisesti myös valtakunnalliset digitaaliset neuvontapalvelut, kuten esimerkiksi Terveyskylä- ja Omaolo (ODA) -projekti.

Palvelun tavoitteena on parantaa asukkaiden saamaa palvelua, vähentää päivystyskäyntejä ja ensihoidon tehtävämääriä. Tavoitteena on myös ohjata hätänumeroon kuulumattomat puhelut oikeaan paikkaan. Hankkeen etenemisestä saa lisätietoja osoitteesta: <http://alueuudistus.fi/paivystysapu-116117>.

Lisätietoja

Markku Tervahauta, osastopäällikkö, puh. 0295 163167

etunimi.sukunimi@stm.fi

Lasse Ilkka, erityisasiantuntija, puh. 0295 163714

etunimi.sukunimi@stm.fi

